

Toimetus ja tallitus
TALLINNAS,
Wene tänav nr. 5.
Telefon nr. 158.
(Sõjawäe keskjaamast)

Toimetaja kõnetunnid
kella 12—1.

SÕDUR

SÕJAASJANDUSE AJAKIRI.
ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS
Sõjawägede staabi väljaandel.

Tellimise hind:
1 aasta peale 40 marka
1/3 " " 20 "
1/4 " " 10 "

Kuulutuste ja teada-
annete hind: Iga kor-
pusrea eest 1 mark.

Tellimisi ja kuulutusi wõtawad vastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.

Nr 34.

Laupäewal, 21. augustil 1920.

II. aastakäik.

Sisukord.

Ametlik osa:

1. Väljawõtted Sõjainistri päewa-
käskudest.
2. Väljawõtted käskudest Wabariigi
sõjawägedele.
3. Cesti Sõjawäe Majandusühifuse põ-
hitiri.
4. Metsatööstuse osühifuse „Malewa“
põhitiri.

Üleüldine osa:

1. Korraldust nõudwad küsimused II.
(Kirschbaum).
2. Sõjatogemuste ärakasutamisest.
(J. Soots)
3. Lubendorffi sõjamälestused.
4. Kangelased sõdurid.
5. Segateated.

Ametlik osa.

Väljawõtted Sõjainistri päewakäskudest.

Nr. 799.

Tallinnas, 14. augustil 1920.

Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäsu nr. 130
§ 4 p. 3. täienduseks käsen:

1) Tunnistusi lit. „B“, mis sõduritele raud- ja
weeteedel hinnaalandusega sõitu õigustawad, eraldi

wälja anda laiaroopalisel, Pärnu-Tallinna kitsaroopalise
ja Tamssalu-Paide kitsaroopalisel raudteel ning laewa
sõidu liinidel sõitmiseks. Määruseks tuleb sõdurite sõiduks
Pärnust Wõõbsu wälja anda tunnistused lit. „B“:
1) Pärnust-Paide; 2) Paidest-Tamssalu; 3) Tamssa-
lust-Tartu ja 4) Tartust-Wõõbsu.

2) Sõjawäe sõidupiletite lit. „A“ ja sõjawäe
weokirjade wäljaandmise juures sama torba filmas
pidada, wäljaarwatud laiaroopaline ja Tamssalu-Paide
kitsaroopaline raudtee, kus ühised sõidupiletid lit. „A“
ja sõjawäe weokirjad mõlemate teede jaoks wõiwad
wäljaantud saada, sest et laiaroopalised raudteed ja
Tamssalu-Paide kitsaroopaline ühise administratsiooni
— Kiigi Raudtee Walitsuse — alla kuuluvad.

Nr. 800.

Tallinnas, 14. augustil 1920.

Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäsu nr. 651 ja
minu päewakäsu nr. 532 muutmiseks ja täienduseks
käsen:

1) Sõjawäelastele laewasõiduks wäeosadest ehk asu-
tustest sõidupiletid lit. „A“, sõidutunnistused lit. „B“
ja sõjawäe weokirjad wälja anda. Nimetatud sõidu- ja
weodokumentide wäljaandmine wäeosade ja asutuste nõud-
miste põhjal Lääne- ja Saare maakondade rahwawäe
ja Raitse-Ühiku ülemate poolt kaotatakse ära.

2) Silmas pidada, et nimetatud sõjawäe sõidu-
ja weodokumentid minu päewakäsu nr. 755 awalba-
tud lepingu põhjal ainult Laewasõidu Ameti alla kuulu-
watel laewadel makswad on, kuna eraomanikkude lae-
wad pole kohustatud neid dokumentide vastu wõtma.

Laewasõidu Ameti laewad liiguvad järgmistel lii-
niidel: 1) Haapsalu-Kuivaste-Kuresaare (a/l. „In-
germann“); 2) Tallinna-Käsmu-Wõsu (a/l. „Wolbe-
mar“); 3) Tartu-Muistwee-Wastnarwa (a/l. „Wane-
muine“); 4) Tartu-Mehikoorma-Bisja-Anotoma (a/l.
„Taara“).

Rindralstaabi Rindral-Major **Larka**
Sõjainistri eest

Wäljawõtted käskudest Wabariigi sõjawägedele.

Nr. 809.

Tallinnas, 24. juulil 1920.

1-se hobuste tagawara ja laatsareti ülem loomaarst Mihkel Ilmjärw nimetakse ümber veterinaär-leitnandiks, wanusega 1-st webruarist 1917.

Nr. 838.

Tallinnas, 4. augustil 1920.

§ 1. Põhiseeri maakonna rahwawäe ja kaitseliidu leitnant Johannes Toming ülendatakse alamkapteniks, wanusega 15. aprillist 1920.

§ 2. Infeneri bataljonist alamleitnant Rudolf Joonits ülendatakse leitnandiks, wanusega 26-st webruarist 1919.

§ 3. 6-st jalawäe polgust lipnik Artur Tisch ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 13-st webruarist 1920.

§ 4. Allpool tähendud 4-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatakse järgmisesse auastesse:

Alamleitnandid — leitnantideks:

Axel Siid, wanusega 19-st webruarist 1920.
Herman Rütsepp, „ 24-st „ 1920.

Lipnikud — alamleitnantideks:

Gustaw Lorents, wanusega 25-st weebr. 1920.
Arnold Endi, „ 29-st „ 1920.

Nr. 845.

Tallinnas, 8. augustil 1920.

§ 1. 5-st jalawäe polgust leitnant Aleksander Männik ülendatakse alamkapteniks, wanusega 30-st oktoobrist 1919.

§ 2. Sädetelegrafi roodust alamleitnant Julius Tarkfeldt ülendatakse leitnandiks, wanusega 26-st septembrist 1919.

§ 3. Sõjawäe ringkonna kohtust lipnik Karl Riiler ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 3-st aprillist 1920.

Nr. 850.

Tallinnas, 8. augustil 1920.

§ 1. Laiteroopalise soomusrongi nr. 3 pealt leitnant Daniel Pedmanson kiinitakse wäljateentud aja eest alamkapteni auastes, wanusega 24-st novembrist 1917.

§ 2. 6-st jalawäe polgust lipnik Johannes Wängisaar kiinitakse wäljateentud aja eest alamleitnandi auastes, wanusega 6-st detsembrist 1917.

Nr. 855.

Tallinnas, 12. augustil 1920.

§ 1. 7. jalawäe polgust arst Harald Samson nimetatakse ümber sanitaär-alampolkownikats, wanusega 25-st märtsist 1920.

§ 2. Puresaare sõjawäe sanatooriumi arst Jaan Wöhrmann nimetatakse ümber sanitaär-alamkapteniks, wanusega 12-st aprillist 1920.

§ 3. 3. diviisi laatsareti arst Robert Tamberg nimetatakse ümber sanitaär-alamkapteniks, wanusega 25-st juulist 1917.

§ 4. Endise 6. piiriküti bataljoni arst Tõnis Bergmann nimetatakse ümber sanitaär-leitnandiks, wanusega 5-st webruarist 1919.

§ 5. 4. jalawäe polgu arst Erwin Gustawson nimetatakse ümber sanitaär-alamkapteniks, wanusega 25-st juulist 1919.

§ 6. Peipsi laewastiku diviisjoni asearst Artur Saar nimetatakse ümber sanitaär-alamleitnandiks, wanusega 23-st maist 1919.

§ 7. 8. jalawäe polgu asearst Konstantin Karo nimetatakse ümber sanitaär-alamleitnandiks, wanusega 29-st maist 1919.

Nr. 857.

Tallinnas, 12. augustil 1920.

§ 1. 3. piiriküti bataljonist leitnant Kristjan Thomson ülendatakse alamkapteniks, wanusega 30-st oktoobrist 1919.

§ 2. Kaisaare komandant alamleitnant Joosep Siid ülendatakse leitnandiks, wanusega 6-st märtsist 1920.

§ 3. Lennuwäest alamleitnant Karl Haas ülendatakse leitnandiks, wanusega 27-st aprillist 1920.

§ 4. 3. Diviisi staabist lipnik Helmut Joelsch ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 29-st aprillist 1919.

§ 5. Sakala partisaanide polgust lipnik Johannes Wanter ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 12-st webruarist 1920.

§ 6. Ratsapolgust lipnik Rudolf Ludwig ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 15-st aprillist 1920.

§ 7. Tallinna wahibataljonist lipnik Karl Brinkmann ülendatakse alamleitnandiks, wanusega 24-st aprillist 1920.

Cesti Sõjawäe Majandus- ühisuse põhikiri.

(Särg.)

Ühisuse asjade walitsemine.

23. Ühisuse asju walitsewad: a) juhatus, b) alaline revisjoni-komisjon ja c) peatoosolekud.

Juhatus.

24. Dtskohene ühisuse asjade walitsemine allub juhatusle, kes Tallinnas asub ja koos seisab 4-st wõi rohkem walitud liikmest, keda walitakse peatoosoleku poolt ühisuse liikmete hulgast 3-me aasta peale, ja 2-st liikmest, keda niisama kaua aja peale nimetab sõjaministeerium. Juhatusel liikmed walivad enda

hulgast esimehe. Ühistel istangutel rewisjonikommissioniga juhatare esimees.

Märkus 1: Juhatare liikmeteks wõiwad isikud walitud saada, kellel wähemalt üks täielik osa omandatud.

Märkus 2: Juhatare liikmete arw määratakse peakoosoleku poolt, ararippuwal ühijuse kaubandus-tööstuse tegevusest, mille juures iga eraldi haru walitsemiseks wõib walitud saada juhatare üks liikmetest.

Märkus 3: Siitmeid, kes ühijusele kaupade muretsemad eht wiimosega samal ajal opereeriwad, niisama ka ühijuse kaupluse teenijaid, juhatare liikmeteks walida ei wõi.

Märkus 4: Esimees ja juhatare liikmed saawad oma töö eest ühijuse asjade walitsemisel peakoosoleku poolt määratud palga wõi saadud tasust % -tu tasu (§ 45, p. 3), eht jälle mõlemaid.

25. Et tarwiduse korral mõne juhatare liikme asemele pitaajalise eemalwiibimise wõi haiguse korral, niisama ka surma juhtumisel eht liikme wäljaastumisel juhatarest enne määratud aega, teist liiget nimetada tuleb, selleks walitakse peakoosoleku poolt, ühijugusel alusel kui liikmed ja wastawal armul, kandidaadi; wiimastel on selle aja kestusel, kui nad juhatare liikme kohuseid täidawad, kõik need õigused ja eesõigused, mis selle ametiga ühenduses.

26. Üks aasta peale esimesi juhatare liikmete ja nende kandidaatide walimisi astub wälja, peakoosoleku poolt määratud arw, niiskasti esimesi, kui ka wiimaseid, esiteks loosi läbi ja pärastpoole walimise wanaduse järele, kuna wäljaastunute asemele uued juhatare liikmed ja kandidaadid walitakse.

Märkus: Wäljaastunud juhatare liikmed ja kandidaadid wõiwad uuesti walitud saada, kui oma nõusolekut selleks awaldawad.

27. Kandidaat, kes araläinud juhatare liikme asemele astunud, jääb juhatare koosseisu kuni selle ajani, mis ajani araläinud liige walitud oli, siiski mitte kaemaks ajaks, kui kandidaat ise walitud oli.

28. Juhatus juhik kõiki ühijuse asju ja walitseb kõitide ühijuse kapitaalide, liikumata ja liikumata waranduse üle käesolewa põhikirja § 38 kohaselt. Tema astub ühijuse nimel ja nimepeale igajugustesse kohustustesse, tingimistesse ja lepingutesse, seal hulgas rendilepingutesse, ühijuse liikumata waranduste rendi wõi üüri peale andmistele üle, kas kõiki korraga wõi ainult osawiisil, tingimistel ja aja peale juhatare arandamise järele. Korraldab laenu tunnistusi liikumata waranduse pantimisega, obligatsioonide ja kreposti lepinguid, annab wälja akte tasumata maksude ja wastutuse üle, ning teeb lepinguid kaupade ja materjalide muretsemiseks ühijusele ja ühijuse nimel.

Juhatare peale pannakse:

1) seadusliikude aktide tegemine liikumata waranduse soetamiseks ja wõerandamiseks;

2) ühijuse teenistusteks tarwilikkude isikute ametisse wõtmine, nende töö nimetamine ja palga määramine ja nende teenistusest wabastamine;

3) uute liikmete ja tarwitajate wastuwõtmine (§§ 10 ja 35);

4) Ühijuse asjades esineda kohtu, administratiiv ja üleüldise kõitides riigi- ning eraasutustes ja ametliikude isikute juures niisugusel otstarbel. Juhatus wõib wolitada ühte oma liiget eht kutjuda eraldi usal-

dusemehe, keda warustakse wolitustega, mis asjatohaste seadustega määratud.

Märkus 1: Et wolutus, wäljaantud juhatare liikmele, maksew oleks ühijuse asjade ajamiseks, selleks warustakse wiimane juhatare esimehe ja kahe liikme allkirjadega.

Märkus 2: Wolutused, lepingud, tingimised, obligatsioonid, kreposti lepingud, laenutumistused, liikumata waranduse pantimisega, mitmesugused wõlakohustused, wekslid ja ka tasumata maksude, ning kõitjused teised aktid peawad allakirjutatud saama juhatare esimehe ja kahe liikme poolt. Ühijuse rahasummade wäljawõtmise nõudmised Riigipangast ja üleüldistest rahaasutustest kirjutakse alla juhatare esimehe wõi tema asetäitja ja kahe juhatare liikme poolt.

Märkus 3: Posti pealt rahasummade, saadetuste ja dokumentide kättesaamiseks on küllalt ühe juhatare liikme allkirjast ühijuse pitsatiga kinnitatud.

5) Uhes rewisjonikommissioni otsusega eelarwete, aasta aruannete ja üleüldiselt kõitide küsimuste käsitamine, mis peakoosolekule otsustamise alla läiwad (§ 35);

6) järelewalwe iga juhatare liikme tagajärjeliku ja õige tegevuse järele;

7) üleüldiselt kõitide ilma erandita ühijuse asjade juhtimine ja korraldamine nendes piirides, mis peakoosoleku poolt määratud;

29. Wähem esimehe ja juhatare liikmete tegevuse kord, nende õigused ja kohused, rahu kui ka sõja ajal, määratakse juhtnõbris, kinnitatud peakoosoleku poolt (§ 38).

30. Juhatus astub kohtu tarwiduse järele, siiski mitte harwemalt kui üks kord nädalas, päewadel, mis walituse liikmete omawahelisel kokkuleppel määratud. Et wastuwõetud otsused makswad oleks, on tarwilik, et juhatare liikmete enamus koos on.

Juhatare istangutel peetakse protokoll, mis kõitide koosolijate poolt allakirjutakse.

31. Juhatare otsused tehtakse healtenamusega ja kui enamust ei saa, siis kantakse waibluse all olew küsimus peakoosolekule otsustamiseks, kellele ka kõit need küsimused ette kantakse, millede suhtes juhatus wõi rewisjonikommission tarwiliku leiawad olewat ühijuse liikmete ühise nõusoleku eht misjuguised põhikirja põhjal peakoosoleku poolt kinnitatud juhtnõbris kohaselt juhatare otsustamise alla ei läi.

32. Esimees ja liikmed täidawad oma kohuseid üleüldiste seaduste ja määruste kohaselt, mis selles põhikirjas leiduwad, ning seadusewastaliste korralduste tegemisel, wõimupiiridest üleastumisel, tegevuseeta oleku ja selle põhikirja, kui ka ühijuse liikmete peakoosoleku määruste rikkumise eest, wõetakse wastutusele üleüldiste seaduste põhjal. Riisugustel juhtumistel wõiwad juhatare liikmed ühijuse liikmete peakoosoleku poolt wahetatud saada ka enne nende walimiseaja lõppu.

Järgneb.

Metsatööstuse osauhisuse „Malewa“ põhikiri.

I Osaühisuse eesmärk, põhikapi-
taal, juhatus.

§ 1.

Metsade eksploateerimiseks ja metsasaaduste ümbertöötamiseks ning kaubanduse edendamiseks sise- ja väljamaal asutatakse osauhisus „Malewa“.

Ühtlasi on osauhisusel eesmärgiks töö muretsemine inwaliididele ja demobiliseeritud sõjaväelastele. Osaühisuse juhatus asub Tallinnas.

Märkus: Ühisus töötab 27. aprillist 1920 a. saadik omawahelise lepingu põhjal, mis 27. aprillil 1920 a. Tallinna notaariuse Linnamägi juures nr. 3000 all registreeritud.

§ 2.

Osaühisusel on õigus osta metsasid, kändustikka; omandada, ehitada ja rentida tema sihile wastawaid tööstuslikka ja kaubanduslikka ettevõtteid ja ladusid; liikuwat ja liikumata warandust omandada ja wõrandada.

§ 3.

Osaühisuse tegewus käib üleüldiste samaste seltside kohta Eestis praegu makswate kui ka tulewikus maksma pandawate seaduste ja määruste alla.

§ 4.

Osaühisusel on oma pitsat.

§ 5.

Ühisuse põhikapitaaliks määratakse 2.000.000 marka, mis on jagatud 4.000 osaks à 500 marka nominaal.

§ 6.

Osaühisuse liigeteks wõiwad olla ainult isikud, kes Eesti wabadussõjast sõjaväelastena on osa wõtnud.

§ 7.

Osatähed on kõik nimelised ja kirjutatakse alla juhatus poolt selleks wolitatud kahe juhatusliikme, raamatupidaja ja kassahoidja poolt ja kinnitatakse osauhisuse pitseriga.

§ 8.

Osatähe edasiandmine teisele isikule sünnib juhatus nõusolemisel sellekohase peal kirja läbi osatähe peal juhatus poolt. Uus osanik kantakse wastawasse raamatusse sisse.

§ 9.

Liige, kes tahab ühingust välja astuda, peab sellest 3 kuud enne tegewusaasta lõppu ühisuse juhatusle kirjalikult teatama, mille järele väljaastuja liikme wastutus ajnult jookswa tegewusaasta lõpuni kestab ja osamaks ühes osakasuga kolme kuu jookswal peale aasta-aruande peakoosoleku poolt kin-

nitamist välja makstakse. Wastasel korral kestab väljaastuja liikme wastutus eeltulewa aasta lõpuni.

§ 10.

Surma läbi lahkunud liikme pärijad wõiwad juhatus nõusolemisel lahkunu asemel liikmeks jääda. Ei jää nemad liikmeks, siis lõpetatakse wahekord nendega p. 9 põhjal.

§ 11.

Osatähe kaotuse puhul annab omanik kirjalikult juhatusle teada kaotatud osatähe numbri. Juhatus kuulutab kaotusest osaniku kulul lehes ja annab mitteleidmise korral 6 kuu pärast, kaotusest teadasaamise päewast arwates, dublikaadi välja.

§ 12.

Juhatus seisab koos 5 liikmest, kes peakoosoleku poolt ühe aasta peale walitakse. Peale selle walib peakoosolek 3 juhatusliikme kandidaati.

§ 13.

Jgal aastal pärast järjekorralist peakoosolekut waliwad juhatusliikmed eneste seast esimehe, tema asemiku. Peale selle walib juhatus ühe ehk mitu asjaajajat direktori, kes osanikkude ehk ka kõrwaliste isikute seast wõiwad olla.

§ 14.

Jhatusliikmed wõiwad saada kas kindla palga ehk tasu puhtakasu protsentidest, ehk ka mõlemad tasud üheskoos, nii kuidas peakoosolek seda otsustab. Tasu suuruse määrab peakoosolek kindlaks.

§ 15.

Jhatus toimetab kõiki osauhisuse asju ja walitseb kõigi osauhisuse waranduste ja kapitaalide üle, nii kuidas korralikus äris wiisiks. Jhatus kohuseks on: a) osatähtede eest raha wastuwõtmine ja osatähtede väljaandmine; b) korraliku raamatupidamise, kassahoidmise ja kirjatöömise sisseseadmine, niisama ka aruande, bilansi, eelarwe ja tegewusplaani kokkuseadmine; c) tarwliste ametnikkude ja teenijate ametisse wõtmine, neile töö ja tegewuse ja palga määramine, ja nende ametist ja teenistusest lahtilaskmine; d) liikuma ja liikumata waranduse ost ja müük sularaha eest ja wõla peale; e) laduruumide, korterite ja muude ruumide üürimine; f) osauhisuse waranduste kinnitamine; g) wekslite väljaandmine ja maksuks wastuwõtmine peakoosoleku poolt ettemääratud piirides; h) osauhisusele antud wekslite diskonteerimine; i) osauhisuse nimel kõiksugu lepingute tegemine; j) wolikirjade väljaandmine; k) seaduslikkude aktide tegemine liikumata waranduse ostu, pantimise ja müügi puhul, niisama ka kõiksugu rendilepingute tegemine osauhisuse tarwituseks liikumata waranduse rendile wõtmise ehk osauhisuse oma liikumata waranduse rendile andmise puhul, ja l) osauhisuse peakoosolekute kokkukutsumine ja üleüldse kõigi

osaühisusse puutuwate, ilma ühegi wälj-wõtteta, asjade korraldamine ja toimetamine, selle põhikirja ja peakoosoleku määruste piirides.

§ 16.

Juhatus töötab peakoosoleku poolt kinnitatud tegewusplaani ja eelarwe piirides.

§ 17.

Osaühisuse kirjawahetus toimetatakse juhatusel nimel ja kirjutatakse alla kas asjaajaja-direktori ehk ühe juhatusliikme poolt. Wekslid, wolikirjad, kontrahid, lepingud, ostukontrahid ja teised aktid, niisama ka krediitasutustest ja mujalt krediidi saamise dokumendid peawad alla kirjutatud olema vähemalt kahe juhatusliikme, ehk ühe juhatusliikme ja ühe asjaajaja-direktori poolt. Tshekid, niisama ka kõiksugu postisaadetuste nõudmised peawad alla kirjutatud olema vähemalt ühe selleks juhatusel poolt eraldi wolitatud juhatusliikme ehk asjaajaja-direktori poolt ja kandma osaühisuse pitsatit.

§ 18.

Juhatus käib koos wajaaduse järele, aga mitte harwemini kui üks kord kuus. Juhatus on otsuswõimeline, kui koos on vähemalt 3 liiget. Juhatusel koosolekutest tehakse protokollid. Liikumata waranduse omandamise otsuse tegemisel peab juhatus täielikult koos olema.

II Osaühisuse asjadest aruandmine, kasu jaotamine ja diwidendi ehk osakasu wäljaandmine.

§ 19.

Osaühisuse tegewusaasta arwatakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Iga möödäinud tegewusaasta eest seab juhatus kokku üksikasjalise tegewuse aruande kõigi osaühisuse operatsioonide üle ja läbikäigu bilansi ja paneb need peakoosolekule ette läbiwaatamiseks. Aruanne peab iga osaniku soowi peale saadawal olema juhatusel juures 2 nädalat enne peakoosolekut.

§ 20.

Aruande rewideerimiseks walitakse osaühisuse peakoosoleku poolt 3-liikmeline rewisjonikommisjon ja 2 komisjoni liikme kandidaati, ühe aasta peale.

§ 21.

Aruanne ja bilansi wäljawõtted peab awaldatama „Riigi Teatajas“.

§ 22.

Peale aruande kinnitamist peakoosoleku poolt arwatakse puhtastkasust s. o. summast, mis kõigi kulude ja kahjude katmisest üle jääb, mitte vähem kui 10% tagawarakapitaaliks, osa liikumata ja liikuma waranduse kustutamiseks. Järelejäänud summast määratakse osakasu ehk diwidend peakoosoleku poolt kindlaks. (Järgneb.)

Üleüldine osa.

Korraldust nõudwad küsimused.

Kirschbaum, Jüri.

II.

Üheks tähtsamaks teguriks riigi elus on sõjawägi ja üheks raskemaks ülemate ja üleüldise sõjamäe korraldajate ülesandeks on asja nii seada, et riigitaotleja organisatsioon otstarbekohane oleks ja et ta teiselt poolt sõjamäe psühholoogiale vastaks.

Suuremaks üfuselts meie sõjamäes on praegu jalawäe diviis, ja wäga õigesti peab tunnustama seda korraldust, et diviisi ülemale kõik korpusel ülemad õigused on antud. Seda nimelt järgmistel põhjustel: riigi sõjamäe juhatusel, olgu see sõjawägi kui suur või väike tahes, peab olema suure, täielik, nõnda ütelda „ümargused“ õigused, mis selle wäe juhtimist võimaldavad. Nüüd järgmine distants peale ülemjuhatusel on meil jalawäe diviisi ülem. Kui temal aga ainult Wene seadustes sellele ametile ettenähtud õigused oleksid, siis tuleks liig suur wähe, nõnda ütelda „õiguste tühjus“, sõjamägede ülemjuhatusel ja selle tahtmise otsekohesete teostajate wahel, mis oleks kahtlemata mittekoovitaw, sest see suurendaks wäga ülemjuhatusel tööd ja teeks selle apparadi liig raskets. Teiselt poolt, diviis ümber nimetada korpusel — toots kaasa liig palju staapisi, sest korpusel ja bataljoni wahel peawad tingimata diwiisid ja polgud olema (meie oleme sellega harjunud ja see on sõjamäe psühholoogiasse nii juba sisse kaswanud). Igatahes diwiiside ümbernimetus korpusel oleks wäga kahjulik. Riisuguse organisatsiooni tagajärgi nägime Looke armee juures. Nii siis on õige: diwiisi ülemal olgu kõik korpusel ülemad õigused ja ta kandku täielikult selle wastutust. Üleüldise meie riigi seisukohalt on õige, et ülemusi, ülemuse distantsiisi olgu võimalikult vähem, nimetused olgu vähem kõlawad, õigused aga lähimel-dult suuremad, ümargused, kohused ja wastutus täielikud.

Ja nüüd: meie diwiisi ülem wastab korpusel ülemale, kuid kannab jalawäe diwiisi ülemal nime. Tõsi — Wene wäes oli „начальникъ пѣхотной дивизіи“, kuid ei ilalgi „командиръ пѣхотнаго корпуса“. Põhjus: Wene diwiis oli tõessti jalawäe diwiis, sellele suurüükimägi ainult operatsioonide täitmisel juure oli antud. Wene korpusel nimi aga määras juba ise oma koosseisu: 2 üfust jalawäge, 2 üfust suurüükimäge, 1 ratsawäe üfus jne. Et meie diwiis oma loomu poolest küll mitte jalawäe diwiis ei ole, waid tõessti korpusel konstruksiooniga, siis peab ka tema nimetus olema mitte N Cesti jalawäe diwiis, waid N diwiis. Et meie eesilased oleme, teame küll juba kõik — sellepärast. siis Cestimaal nimetus „Cesti diwiis“ annaks põhjust oletamisel, nagu walitjeks siin weel ka mõni teine wõim. Sõna „jalawäe“ peab diwiisi nime juurest ära jääma: 1) ta ei wasta diwiisi koosseisule ja ülesannetele, 2) jalawäe diwiisina paistab ta wõerasemana teistele samase diwiisi ofadele: infeneri-, suurüükis- ja ratsawäele.

Wahelt küsib mõni, et kas maksis ühe sõna pärast nii palju kirjutada. Üks komma on mitmel korral

inimeste elu maksnud, ja just see sõna on tähtis wahelordade, õiguste, wastutuse ja kohuste selgitamisel. Siin on tegemist sõjawäe psühholoogiaga, ja seda ei tohi ignoreerida.

Sõjakogemuste ärakasutamiseft

kirjutab endine Sõjawägede Ülemjuhataja Staabi ülem kindralmajor Soots Päewalehes nr. 179:

„Sõduris“, mõnikord ka üleilmbises ajatiranduses, tuleb ette üteldusi, et Wene sõjawäe seadused ja määrustitused, mille alal meie sõjavägi senini töötanud, ei kõlba kuhugi, ja sellepärast tarwis ruttu uued seadused ja määrustitused meie wabadus sõja kogemuste najal wälja töötada, sest wabadus sõda olnud sedawõrd iseäraline, et ainult selle kogemuste tarwitamine ajatohane olla, kuna muude sõdade kogemused Eesti sõjawäele midagi ei anda. Kui need üteldused käiwad sõjawäe sifemise korra kohta, siis on see täitsa õige: Wene sõdurid, kus sõduris ei tahetud inimest näha, mis sõduri ja ohwitseri wahel alati terawa hoidis, ei kõlba meile, kuid ka meie sõjakogemused ei anna siin palju, sest sõjas oli sõduri ja ohwitseri wahetorra reguleerijaks ühine hädaoht, mis rahuajal kadunud on. Ka töö on teistsugune: sõjas mõlemad sõdisid, rahuajal üks õpetab, teine õpib. Sellepärast annaks rahuaja määrustitused ehk rohkem demokraatlike riikide: Ameerika, Inglise, Prantsuse määrustitused, kui meie oma sõjaaged kogemused. Mis puutub seadustesse ja määrustitlusesse, mis sõjategevust käsitawad, siis peab siin weel ettevaatlikum olema.

Asi seisab selles, et sõjateaduslikeft küljest ei ole ei iseäralist Eesti, Läti ega Poola sõda, küll on aga kindluse sõda, wäljasõda, mis omalorda kas manöwürisõda ehk jälle wäljakindlustuste sõda on, siis wälite partisaanisõda, mille hulka ka karistusjalgade tegevust tuleb arvata. Nende peatüüpide wahel wõtwad weel olla mitmed üleminekujärgud, niisama ka segategevused.

Kui suur ilma sõda peale hakkas, oli Prantsuse frondil wõrdlemisi wälite frondipikkuse peale küll rohkem sõjawäe kui Wene frondil, kuid selle peale waatamata hakkas sõda siingi wäljasõja manöwüritega peale, kus ümberhaaramised ja piiramised peaosas mängisid. Kuid õige ruttu lõppes see manöwürite periood ja hakkas wäljakindlustuste sõda, mis päris kindlustuse sõjaks muutus, päris betoon kindlustustega. Manöwürite kunstil polnud siin enam midagi teha, siin tuli üle minna tehnilisele kunstile. Et naturkene edasi tungida, tuli kasutada frondist läbi murda. Selleks tuli hiiglasuuritükide tulega front täitsa purustada, maa nõnda pahupibi pöörda, et sinna midagi hingeliseft ei wõinud jääda. Peale selle wõis siis tankide toetusel edasi tungida, ennaft; uuel kohal kindlustada ja siis tehtud auku frondi sees laiendada. See on praeguse aja suur, kindluse sõja tüüpiline, sõda.

Wene frondil hakkas ka sõda wäljasõja manöwüritega ja wälitas sel kujul kannis kaua. Läts siis üle wäljakindlustuste sõjaks, kuid kuni sõja lõpuni ei jõudnudki päris kindlustuste sõja tüüpini.

Eesti-Wene sõda hakkas mõlemalt poolt partisaanide sõja kujul. On ju teada, et endine Eesti nõukogude walitus, Unweldiga eesotsas, Wenemaal olles oli suutnud Wene nõukogude walitust arwamisele wiia,

et Eesti Wene sõda on kerge asi, sest et Unweldi Eesti Wene tulekul julgeda ehk mõned ütitud temale wastu panna. Sellepärast assigneeriti Unweldile sellekohase Wene nõukogude walituse dekreediga järele 10 miljoni rubla ja kõigil asutustel kästi wõimalikult abi anda. Nii hakkas siis jalgade pealetungimine ja regebe peal küladesse sisse sõitmine, mis juba ise partisaanide tegevust iseloomustab, sest suurte wäeosade tarwis poleks regebid jattunud. Ja alles pärastpoole, kui enamlaste asi halvasti hakkas minema, weeti wägesid juure ja sõda wõttis enam ehk wähem wäljasõja iseloomu. Et meie efsalgu enamlastele ainult mõned sajad kaitseühtlasi, ilma suuritükideta, puuduliste sifidega, wastu wõistime saata, siis oli meie sõjategevuse wiis weel tehewem kui partisaanide sõdumise wiis. Kuid aegamööda hakkas sõda ilka päris wäljasõja kuu wõtma: ilmusid suuritükid, tekkis enam ehk wähem ühine front, lõpuks ilmusid ka kaitsekraamid, peasjalikult küll tööd röödude tehtud sel ajal wägede seljataga, kui sõjawägi ise Wene pinnal sõdis. Nõnda näitab, nagu oleks meiegi lõppude lõpuks päris wäljakindlustuste sõjani jõudnud, kuid pita frondi ja inimeste puuduse tõttu olid ka sel ajal manöwürid wõimalikud ja tegevusel oli wälite ehk partisaanide sõja mait juures.

Eesti ohwitserid, kes Wene sõjas peasjalikult wäljakindlustuste sõda olid näinud, Eesti sõjas aga peasjalikult partisaanide sõja wiisil pidid töötama, tulid otsusele, et Wene sõjakogemused Eesti sõjaks midagi pole annud. Seda arwamist suurendas ka see asjaolu, et Wene määrustitused peasjalikult wäljama-nöwürisõda käsitawad (mis sugune ka Wene sõda peasjalikult oli), kuna partisaanide sõjast, niisama ka kindluse sõjast mõni rida oli wõeldud. Wiimaseft loeti Wene sõjategevuses erandiks ja sellepärast õpetati seda tänini sõjaajaloo najal ainult akadeemiates, et kõrge-mad juhid seda teaks ja tarwilisel korral ühel ehk teisel kujul töötaks, kuna hariliklusesse määrustitlusesse seda ei mahutatudki. Siit siis see arwamine, et Wene määrustitused, mis peasjalikult wäljasõja tarwis arwatud, Eesti sõjaks midagi ei anna, sest meie sõda oli peasjalikult partisaanide sõda.

Et otsusele jõuda, mis sugused, kas wäljasõda partisaanide, wõi kindluste sõja tarwis, meie määrustitused peawad olema, siis peame wastama küsimuse peale, mis sugune saab meie sõda tulewikus olema.

Kui töölise diktaatori poolehoidjatel tõrda lastakse minna meie sõjaorganisatsioonile lõhutada, mille kallal nad igal wiisil töötawad, siis muidugi tuleks sõja korral sõda hakata niisama partisaanide jalgadega, kui wabaduse sõda. Kuid on kindel, et waenlase poolt seeford ei tule mitte meie kallale wäliteft jalgad, waid suured läwigilonnid, nagu seda Poola sõda näitab. Sarnasele wäle muidugi ei jõuaks meie partisaanide jalgad wastu panna ja Eesti isefeiismus oleks ära pühitud. Kes seda mitte ei soowi, peab aitamata selle eest hoolitsema, et sõja korral paari päewa jooksul meie wõiks sarnase kindla organisatsiooni ja wähemalt nii suurearwulise sõjawäe wälja panna, kui meil wabastuse sõja lõpetamisel oli. Siis muidugi algaks korraga wäljasõda niisama manöwüritega kui ka wäljakindlustustega. Sellepärast peats ka meie määrustitluse keskpunktiks olema wäljasõda, kuid ka partisaanide tegevus ja kindlustuste sõda ei tohiks seal puududa. Määrustitluse täielikkuseft tuleks ära kasutada mitte üffi meie wabastuse sõda, waid ka Wene ja Prantsuse sõda saftamaa wastu.

Ludendorffi sõjamälestused.

Eitlaste pealetungimine 1916. a. sügisel.

Järg.

VII.

Osariikes olewad sõjawäe-attasheed täitsid niisamafuguseid üllesandeid. Ka nemad seisid poliitikaft eemal. Nemad olid peajasjalikult sõdemeks Saksa ülema wäejuhatusse ja osariikide armeejuhatuste wahel.

5. septembril sõitime ühes kindral-feldmarshaliga lääneliinile. Sõitime üle Charleville, kus suur peaforter ifka weel asus, Cambraisse, Baieri kroonprints'i Rupprecht'i peaforterisse.

Charleville ees terwitas meid kroonprints. Kindral-feldmarshali auwahiks oli üks v. Kohri kuulsa tormipataljoni rood. Esimest korda nägin sulutud wäesalka tormimundris ühes wäga kasuliku teraskiiriga. Idas me seda ei tundnud. Kroonprints oli Verduni pealetungimise katkestamisega wäga rahul, seega olewat tema ammuuagne soow täidetud. Tema puudutas weel teisi küsimusi ja toonitas minu wastu oma rahusoowi; kuidas seda aga liitriikelt pidi nõutama, seda ta mulle ei ütelnud.

Charlevilles nägi kindral-feldmarschal suure peaforteri herrasid. Ulema wäejuhatusse kaheks jagamine ja mõlema jao wahel olew piff maa Plesst' kuni Charlevilleni oli end eskitawalt tunda annud. Head telefoni- ja telegrafi-ühendused ei suutnud suuõnalisi mõttetewahetusi tajuda. Mina oleksin peaforteri heameelega läänes ühendanud, kuigi mitte just Charlevilles, mis kohatul paigal asus. Belgias ja Prantsusmaal pidid Saksa wäed wõitluste raskust kõige kibedamal kujul kandma. Tung sellele lähedal seista oli loomulik. Kuid ülem wäejuhatus pidi Plesst jääma, sest Rumeenia wastu kawatsatud operatsioon nõudis lähedat ühendust kindral v. Conradiga Teschenis. Sellepärast asetati suur peaforter idasse. Alualust leidis ta Plesstis, Kattowitzis ja mujal.

7. septembril e. l. peeti Cambrais läbirääkimisi, kuna Sommel ägedasti wõideldi. Kõik seisis selle äärmiselt raske wõitluse mulje mõju all.

Lääneliini jaotus polnud sel korral sugugi õnnelik. Üksikute sõjawägede ühendamise wäerühmadeks polnud weel kuigi kaugele edenenu. Kroonprints Rupprecht'i wäerühm oli augustis Somme lahingu mõjude all tekinud. Temasse kuulusid praegu Arras'i ees olew 6. sõjawägi, keda kroonprints tänini ise oli käsutanud, ja kindralite Fritzi v. Belowi ja v. Gallwitsi all olewad 1. ja 2. sõjawägi. Saksa kroonprints'i wäerühm oli wanem; temas seisid 3. sõjawägi Reimst' juures, 5. sõjawägi Verduni all, keda kroonprints ise käsutas, ja wäeosad A ja B Lothringenis ja Elsassis. Eraldi wäerühmest seisid 4. sõjawägi kindralfeldmarshali, Würtembergi hertsogi Albrechti juhatusel wäe paremal tiival ja 7. sõjawägi kindralooberst v. Schubertiga mõlema wäerühma wahel. Muutustest loobuti esialgu, ainult 7. sõjawägi asetati kroonprints Rupprecht'i alla ja warsti peale seda moodustati Saksa kroonprintsile oma eriline rühm. Ulem wäejuhatus andis nüüd käsk weel kolmes paigas. Täielik uus jaotus pidi lääneliinil alles wõitluste waheajal ette wõetama.

4. sõjawäe juhataja, kindral Ilse, ja wäerühmade ülemad, kroonprints Rupprecht ja Saksa kroonprints, ning kindralid v. Kuhl ja v. Lüttwitz andsid aru oma liinosade seisukorrast. Ooberstid v. Lossberg oma tõsides ja Bronsart v. Schellendorf oma elawama wiisiga täiendasid kindral v. Kuhl'i aruanet Somme lahingu üle sisetiste sündmuste kirjeldamisega. Senine maakaotus tundus mulle tähise tähtsusega olewat, seda wõis weel ära kannatada; kuid lõpmata tähtjas oli küsimus, kuidas edaspidistele kaotustele ja nende kaasnähtusele, meie wäe ifka suuremale nõrgenemisele, piiri panna. Ma pidin jõudude wahetordade üle niisama selgusele jõudma, nagu ma osustama pidin, kas meie taktilised waated weel õiged on. Esimene oli kerge, teine lõpmata raske. Nagu kõigis poliitilistes ja majanduslistes, niisama pörfasid waated ka strateegilis-taktilistes küsimustes kofku. Sün on niisama raske uskumapanemalt talitada; sündmusti mõistetakse, aluspõhjustele waieldakse wastu. Sellepärast on neid raske parandada. Sõjawäe püüwuswõim on suur. Nõnda oli rahual, nii on see ka sõjas.

Verduni ja Somme wõitlustest kujutatud pildi pidin ma selle põhjal, mis ma sün kuulsin, suurel määral tumedamaks wärwima. Ümufene heledam toon oli Saksa kangelaselik suurus, mis ka kõige raskemat oli walmis isamaa pärast kannatama. Ma ei wõi liigutawaid wõitluskirjeldusi jutustada, mis ma sün kuulsin; kõige ilusamini on sellest kirjutanud üks Hamburgi rügemendi noor ohwitser. See on proosas esitatud luuletus kangelaste üle.

Ma mõistsin, mis olime ühes kindral-feldmarshaliga uues ametis oma peale wõtnud ja mis pidime juhatusse kui ka sõjawäele lääneliinil peale panema, kui teda tahtsime nõrgendada, et lõunaidas kallale tungida.

Wägew, lendurite poolt hästi juhitud suurtükivägi oli Sommel hirmsa laskemoona hulgaga meie suurtükiväe maha rõhunud ja purustanud. Meie jalawäe kaitsejõud lõmastati sedawõrd, et waenlase hulgaline tormijooks õnnestas. Meie ei kaotanud mitte ainult hingelise pingutusjõu poolest, waid werise häwituse kõrwal ka suure hulga wangidena ning palju sõjartistu.

Herrade soowid lõppesid tungiwa nõudega, et rökem antaks suurtükke, laskemoona, lendurid ja õhupalle ning wõitlewate wägede wahetamise wõimaldamiseks korrapärasemalt wärskeid diwisjone ja teisi wäesalku. Nõudmistele täitmine kergenes selle läbi, et Verduni all pealetungimine seisma pandi; kuid ka tulewikus pidi seal suurt jõukulutust oletama, juba kohalike olufordi arwesse wõttes. Et prantslane ise kindlusest pealetungimise ette wõis wõtta, seda pidi filmas pidama. Verdun jäi lahiseks, jõudu õgiwaks paiseks. Oles õigem olnud trehtermaastikust wälja taganeda uutele seisukohtele. Verduni eelseste wõitluste kohalikest raskustest polnud mul siis weel õiget arusaamist. Kindlus nõudis Somme kõrwal ifka weel tõsist tähelepanekut; ometi pidi 5. sõjawägi palju oma suurtükkest ja lenduritest ära andma. Hoolimatalt pidi teiste sõjawägedega talitama. Nemad pidid oma liini pikemaks wenitama ja wõitlusfrondi tarwis wabastama diwisjonid, suurtükid, lendurid ja õhupallid. Iseenesestki mõista, et nõnda nõrgad kohad tekkisid; sellega pidi leppima, kui me Sommel tahtsime püüfima jääda. See aga pidi sündima; seljataka puudusid seisukohad. Ulemjuhatus wõis weel

mõne wärske diwisjoni arwesse wõtta, mis aegajalt walmis said.

Wõitluse tingimised pidid suurtükkide ja lendurite poolest tehtud korralduste tõttu pikkamisi paranema, ainult laskemoona küsimus oli kurb, ehk ma küll teisedki liinid laskemoonast lahkisin puhtaks rõõwida.

Diwisjonide parema juurewega näis wõimalis olewat Ruppreehti wäärühma nõnda seada, et ta enam mitte peost suhu ei elanud. Oli ka loota, et nüüd diwisjonide wahetamine sündida wõib. Selle peale pidin ma sõjawäe sisemise ehituse ja ühikute wäesalkade hoidmise mõttes kõige suuremat rõhku panema. Nagu see nüüd oli, kannatas niihästi meeste kui ka hobuste eest hoolitsemine. Peale seda, kus ülem wäejuhatus abi oli andnud, hoidsin ma kindlasti selle poole, et ühikud wäeosad tingimata alale jääksid. Enne polnud see asjaolude tõttu wõimalis. Uute jõudude juurefaatmise kõrwal jäi kestwalt tarwilikuks, et wõidelnud diwisjonide asemel uued saadetak. Minu operatsiooniosakonnal oli see tähtsaks ülesandeks, et alati diwisjonid käepärast oleksid, keda Somme lahingus wõiks tarwitada — wäga raske ja wastustusrikas töö! Wäesalga seisukorda pidi dieiti arwama, et teda rahulikumalt paigalt wälja wõtta ja tähtsamale paigale wõitluseliinile saata.

Ühikud, mis wõitluseks wabaks tehti, ei saanud kohe tarwitada. Raudteed olid harilikult juure ja arawega tugewasti koormatud. Üle selle oleks aga suur hulk ronge weel tarwis läinud. Nõnda pidi kaks, kolm nädalat mööda minema, enne kui kõi, mis olemas, kohale jõudis.

Järgneb.

Kangelased sõdurid!

Rinnaga isamaad kaitstes peastsite kodu ahwardawa waenlase hädaohust ja mürdsite wastase jõu. Teie ohwritel ja isamaa armastusel ei olnud piiri. Ei waldanud teid mõte — mis saab meist homme? Ei kohutanud teid waenlase hulgad, nende üleolew jõud, sest Eesti pind ja Eesti hing olid teis lahutamata ühendud. Eesti waprus ja wisadus kandis teid kibedail wõitluse päiwil, ning lootus uue, parema tulewiku sisse kihutas teid ikka uuesti ägedamate wõitluste rinda.

Ja rauges waenlase jõud. Wõidu pärja järele sirutasite te wälja käe. — See oli wõit! Wõit olemasolu ja Eesti wabaduse ning iseseiswuse eest.

Selle wõidu wilja maitsewad täies suuruses alles tulewased põlwed, kes tänuga teie kangelasetegusid, mille hindamiseks ei ole sõnu, meele tuletawd. Erapooletu Eesti ajalookirjutaja saab aukartuses üles märkima sündmusi, mis kõnlewad teist.

Kuidas wõideldi aga külmas kaewikus? Mis tundis sõduri hing, kui wihased kuulid wingusid ja pakasest paukus talwe ilm? Surm iga sammu peal. — Siin wastata wõib ainult sõdur, kes kõik raskused algusest lõpuni kaasa elanud. Sõdurid on, kellel elawalt silma ees sõja kolduste ja wõitluste pilt, kes joowastust leidsid tapeldes, kui halastust ei tunnud ühegi wõitleja hing.

Sellepärast kangelased sõdurid!

Teie ees seisab lahti Eesti ajaloo raamat. Sulg kätte! Täitke leheküljed, mis teile määratud. Kinnitage paberile kõik mälestused ja läbielamised, mis muljunud teie hinge palawail sõjapäiwil. Jätke mälestuseks tulewaille põlwile ülewaid momente ajaloost, mida kirjutatud olete oma werega.

SÕJAMÄLESTUSTE KOGUMISE KOMISJON.

Üleskutse

Kaitse-Liidu Spordi Ringidele ja sõjawäes olewatele spordi ringidele.

28. ja 29. aug. korraldatakse Tartu Maak. K.-L. Spordi Ringi poolt suured kergejõustiku ja Prantsuse maadluste wõistlused. Osa wõtta wõiwad kõik K.-L. Spordi Ringi liikmed ja sõjawäelased-sportlased. Eeskawas on 100 ja 1500 m jooks, hoota ja hooga kaugus ja kõrgushüpped, kolmik-hüpe, kuulitõuge, diskuse- ja odawisked, heitepall ja kartulijooks. Maadlused neljas klassis: alla 145,5 naela, alla 165 n., alla 183 n. ja üle 183 naela. Auhindasid jagatakse igas sportharus kolm.

Wõistluste kawa.

I. päew 28. augustil:	II. päew 29. augustil:
100 m eeljooks	100 m lõpujooks
Hoota kaugushüpe	Kõrgushüpe hooga
Hooga „	Kepihüpe
1500 m jooks	Diskuse wiske
Heitepall	Odawiske
Kuulitõuge	Kartulijooks
Kolmikhüpe	

Wõistluste algus 28-dal kell 4 p. l. ja 29-dal kell 3 p. l.

Prantsuse maadluse wõistlused peetakse neljas klassis keha raskuse järele, ja nimelt:

I. sulekaal	alla 60 kglr.	= 145,5 naela
II. kergekaal	„ 67,5 „	= 165 „
III. keskmine kaal	75 „	= 183 „
IV. poolraske üle	75 „	= 183 „

Maadlused peetakse Rahwuswaheliste Raskejõustiku seaduste järele.

Osa wõtta wõiwad kõik K. L. Spordi-Ringi liikmed ja kõik sõjawäelased, kui neil oma ülemuse tunnustus on, et nad mitte elukutselised maadlejad pole. Osawõtte maks 10 marka kergejõustikust ehk raskejõustikust osawõtjale.

Wõistlused algawad mõlemil päiwil kell 8 õhtu. Kaalumine 2 tundi warem.

Ülesandmisi wõetakse wastu Tartus, Suurturg nr. 3. (Komandantuuris), kella 10—12, ja kirjalikult Tartu Maak. Rahwawäe ja K. L. staabis Spordi Instrktor.

T. M. K. L. Sp. Instrktor.

Wastutaw toimetaja: kindralstaabi polkownik Rint.

Wäljaandja: Sõjawägede staab.